

Nieuwjaarstoespraak voor de gouverneur van Limburg, Emile Roemer, op 2 januari 2025

Beste mensen, lieve Limburgers,

Vorig jaar om deze tijd stond ik hier ook.

Toen zei ik dat Nederland wel wat **extra Limburg** kon gebruiken.

Mooi om te zien dat ook u met diezelfde overtuiging een jaar lang aan de slag bent gegaan.

366 dagen waarin we samen hebben laten zien hoeveel slagkracht we in Limburg hebben.

Dagen, weken en maanden die hebben bewezen wat er allemaal mogelijk is, wanneer je denkt in termen van samenwerking en gemeenschap.

Zoals **u** dat doet. Zoals **wij** dat hier samen doen.

Er zijn dan ook fantastische resultaten geboekt het afgelopen jaar, waar we trots op mogen zijn. Om er slechts een paar te noemen:

- ➔ Eindelijk is er nu die felbegeerde **Drielandentrein**.
- ➔ Het project rondom de Einstein Telescope is weer een paar flinke stappen verder.
- ➔ We hebben samen het belang van **internationaal onderwijs en onderzoek** in onze regio luid en duidelijk laten horen.

En er is nog veel meer, natuurlijk.

Wat mij daarbij opvalt is dat we ook **groter** durven denken.

Met telkens **grotere gedachten** over hoe de toekomst van ons land er uit zou moeten zien. En welke rol wij daar als **Limburg** in kunnen spelen.

Dat groter denken wordt deels veroorzaakt door krachten van buitenaf en de onvoorspelbaarheid die daar mee gepaard gaat.

Dan denk ik aan:

- ➔ Een Rijksoverheid die het soms moeilijk vindt om oog te hebben voor haar eigen regio's.
- ➔ Maar ook aan een oorlog op het continent en andere geopolitieke spanningen.
- ➔ en een roep om ons op alles voor te bereiden.

De druk van buitenaf neemt toe, dus komen we in **actie**.

Zo zien we dat Limburg een steeds grotere rol kan spelen in de **industrie**.

Op alle mogelijke terreinen. Van defensie tot energie en voedsel, en van medische technologie tot cybersecurity.

Toch is groot denken nog wel even wennen...

Weet u wat het laatste grote **10- of 20-jaren plan** is geweest dat Nederland heeft gekend? Dat was Ruimte voor de Rivier.

Uit **2007**. Da's meer dan **15 jaar** geleden.

En ons land heeft bijvoorbeeld ook nooit een hele uitgesproken **industriepolitiek** gekend.

We kunnen dit gemis enorm gaan zitten problematiseren.

Ik zie het liever als **kansen voor Limburg**.

Als we een stap willen zetten in het vergroten van welvaart en welzijn van alle Limburgers, dan is het nu.

En we zijn er natuurlijk al mee begonnen:

- ➔ In Venlo werken we aan voedselzekerheid en het voedsel van de toekomst.
- ➔ In Heerlen moet je zijn voor alles over AI en data science.
- ➔ Maastricht blijft the place to be als het gaat om gezondheidsvraagstukken.
Met deze maand het tweede grote internationale congres ICT and Health, hier in Maastricht.
- ➔ En van alle chemische industrie in West-Europa lopen we bij Chemelot voorop qua duurzaamheid.

We hebben met Brightlands Limburg goud in handen, maar er gaan nog veel meer **kansen** ontstaan als we 10, 20, 30 jaar vooruit blijven **denken**. En **dóen**!

Maar we **durven** ook groter te denken in het kleinere, in onze samenleving. In wat Limburg Limburg maakt.

- **Jongeren** die opstaan en samen heel veel middelbare scholen in Limburg langsgaan om met leeftijdsgenoten te werken aan een manifest voor de vrijheid.
- **Schutterijen en andere verenigingen** die met jongeren aan de slag gaan om ze te interesseren in ons cultureel erfgoed.
- Ons **Limburgs parlement**, die voor het eerst in ons eigen dialect gedebatteerd heeft en samen een grote stap hebben gezet voor 't behoud van onze Limburgse taal.
- **Wijkbewoners en gemeentebesturen** die samen de handen uit de mouwen steken om achterstanden aan te pakken en iedereen nieuwe kansen te bieden voor een mooie toekomst.

En ondertussen loopt de missie die ik **vorig** jaar hier benoemde ook dit jaar gewoon door:

We willen Nederland iets Limburgser maken...

Ik vrees dat het nog harder nodig is dan vorig jaar.

Zaken worden te vaak in **zwart-wit** aan Nederland gepresenteerd.

In **voor en tegen**.

Niets is **grijs** – het is alsof nuance een zeldzaamheid is geworden.

Het lijkt haast alsof we leven in een land waarin het volkomen geoorloofd is om te schreeuwen, ruzie te maken, elkaar verwijten te maken in plaats van **begrip** te zoeken.

Je vraagt je af waar het geluid van de **verdraagzaamheid** is gebleven?

Mag je nog wel openlijk **twijfelen** aan iets?

Of wikken en wegen? Polderen?

Dat mag toch nooit overschreeuwd worden? Het is toch hét bewijs van beschaving? Van ónze beschaving?

Dat mogen we nooit te grabbel gooien.

En het hoeft niet zo lastig te zijn als het lijkt.

We kunnen er allemaal in de eigen omgeving mee beginnen.

Toen ik 12 jaar oud was, begin jaren '70, kwam bij ons thuis de ontzuiling de woonkamer binnen.

Dat was nogal wat.

In een gezin waar zes kinderen rondliepen, kreeg ieder 'ineens' eigen ideeën, en verschillende visies op de wereld.

Mijn ouders waren zelf streng **katholiek** opgevoed.

Zij hadden waarden, normen en rituelen meegekregen, die ze netjes naleefden en die onderdeel van hun DNA waren geworden.

Totdat plots alles ter discussie werd gesteld, aan hun **eigen** keukentafel, door hun **eigen** kinderen.

Ze werden geraakt in het hart van hun eigenheid,
zou je kunnen zeggen.

(Overigens gebeurde dat niet alleen bij ons, maar aan vele keukentafels in het hele land)

Wij kregen thuis steeds meer discussies.

Moeten we **écht** elke zondag naar de kerk? **Twéé** keer?

Kom op zeg...

Mogen vriendinnetjes niet blijven slapen omdat we niet getrouwd zijn? Sjongejonge...

Of neem de oorlog in Vietnam... **óók** zo'n splijtzwam, en dat dan gewoon **boven de boerenkool met worst**.

Ik weet ook nog dat mijn ouders het hartstikke mooi vonden dat wij interesse kregen in politieke partijen.

Maar toch **niet**... voor die verschrikkelijke... **linkse** club..., alsjeblieft, doe ons dat niet aan!

Ik hoor het ze nog zo zeggen.

Toch hingen er richting verkiezingen uiteindelijk **twee** verschillende posters voor het raam.

Ik dacht daar laatst aan terug.

Wat hebben mijn ouders een draai moeten maken op zaken die voor hen **fundamenteel** waren.

Gedachten en opvattingen die ze dolgraag hadden willen doorgeven aan óns – zoals **hun** ouders destijds aan **hen**.

Toch zijn pap en mam er in geslaagd de **verbinding** met ons te houden.

Ze bleven gesprekken voeren. Er werd naar begrip gezocht. En juist dát, leerden ze ons ook!

Het zijn de twee grootste **bruggenbouwers** van mijn leven geweest.

Liefde was hun **leidraad**.

En juist daarmee hebben ze een **perfect voorbeeld** gesteld.

Voor mij, voor mijn broers, mijn zus en m'n pleegzus.

Stel nou... dat **onze** samenleving van nu, **úw** gezin of huishouden zou zijn – dan liet u toch niet gebeuren wat nu soms gebeurt?

Dan liet u het niet uiteenspatten op meningsverschillen.

Ik weet het zeker. Dan stond u op.

Dan **hield** u niet **huis** – nee, dan **gáf** u **thuis**.

Dat is precies wat nodig is in het Nederland van nu.

Het is tijd om thuis te geven.

Thuis geven aan **elkaar**.

Beste mensen,

Ik heb heel 2024 door onze provincie gereisd en verhalen gehoord en verteld over 80 jaar vrijheid.

Arm in arm gelopen met de mannen die er decennia geleden voor hebben gezorgd dat we het leven kunnen leiden zoals we dat nu doen.

We ***zijn*** 80 jaar vrij en dat is een niet te onderschatten rijkdom.

Maar ***doen*** we er ook voldoende mee?

We kunnen eindeloos doorgaan over onze democratische ***rechten*** – maar zijn we ook in staat ze écht waar te maken en waar nodig te ***vernieuwen***?

En hoe zit het met de ***plichten***?

Komen we ***die*** voldoende na?

Ik constateer in ***dankbaarheid*** dat we 80 jaar vrij zijn van onderdrukking.

Maar ik ben ***bezorgd*** dat we in Nederland én daarbuiten, steeds vaker ***bevangen raken...***

Misschien zelfs gevangen zijn, in eigen denkbeelden.

Als een telefoon die ***geen gehoor*** geeft, komen verbindingen moeizamer tot stand.

De lijnen zijn te vaak bezet. Door ***retoriek***

...door de retoriek van ruzie en rumoer.

Daar moeten we ons 't komend jaar van ontdoen.

Nu hebben we er toevallig afgelopen jaar veel werk van gemaakt om **de Limburgse taal** een grotere status te laten krijgen.

Als we dan toch bezig zijn..... (ik weet het, het is een kwestie van geduld...)

... zullen we dan **ons zachte geluid laten spreken?**

Ons vocabulaire.

We ruilen die retoriek van ruzie en rumoer in.

We ruilen het in: voor het vocabulaire van verdraagzaamheid en verbinding.

Het is precies het geluid wat de stille meerderheid nu zo mist.

Het is precies dat **extra stukje Limburg** – dat de rest van Nederland nu zó goed kan gebruiken.

Beste mensen,

Limburg loopt op vele fronten **voorop**. Laten we daar in 2025 mee doorgaan. Met verdraagzaamheid, verbinding én begrip. Zodat we waarmaken dat **elke Limburger telt**.

Ik wil graag een toast uitbrengen op onze prachtige provincie, op júllie en op een mooie toekomst.

Ik wens u allemaal een gelukkig en gezond 2025!

Dank u wel.